

KÖPEKLER DE SINIRLI

Modern yaşantıya uymakta güçlüklerle uğrayan insanoğlunun en iyi dostu daha kötü durumda. Akla şu soru geliyor : artık yaradılışı değişmiş, bazen de sinir hastası durumunda olan köpek, gelecek birkaç bin yıl içinde acaba ne olacak ?

B inlerce yıldan beri insanoğlu gelişmesinin dümen izinde ev köpeğini de peşinden sürüyordu. Tarih öncesinden başlayarak köpek, insana, ülkelere yaptığı yolculuklarda, av hayvanının ya da tehlikeli hayvanların varlığını haber vererek onu izliyordu.

İnsan ve köpek birbirlerine yardım ederek ortaklaşa yaşıyorlardı. Bu durum karşılıklı olarak iki tarafın çıkarlarına uygun düşüyordu. Bizim devrimizden iki ya da üç bin yıl önce, Mısır ve eski Yunan uygarlığı gibi ileri uygarlıklar, oyuncak köpeği, gereksiz bir boğazı doyurma olanağına sahip bulunan bir seçkin topluluğa özgü arkadaş durumundaki, lüks maddesi icadettiler. Ve bu aristokratik köpek tamamen soylular sınıfına (hatta bazen kanunla) ayrılmıştı. Bugün nispeten daha varlıklı olan toplumumuz, arzu eden birçok kimselere, oyuncak bir köpek taşıma olanağını vermektedir. Sosyal anlaşmalar buna izin vermekle kalmıyor üstelik teşvik de ediyor. Köpek yaşam standardını yüksek gösteriyor.

Günden güne çoğalan nevrozlara konu olan modern yaşamın gerginliği karşısında köpek besleyen kimse kendinde ve benzerlerinde bulamadığı denge eksikliğini tamamlamaya çalışıyor. Britanyalı etolog Desmond Morris'e göre Birleşik Amerika Devletleri, Fransa, Almanya ve İngilterede, sahipleri için günlük başlıca fizikî temas kaynağı olan yüz elli milyon kadar köpek ve kedi vardır. Köpekler insan tarafından çok kere belirli ihtiyaçlara cevap verecek şekilde örneklendirilmişlerdir.

Soy bilimince, çocuğa benzer görünüşleri (Pekinli, Carlin Meksikalı...) için seçilen, soylarda bebek çöpekler vardır ki, çocuğun yerini tutar. Kayışın ucunda, güvenlik içinde olmayan insan güç ve cinselliğinin devamını teşkil eden büyük köpekler «kabadayılar» (dogues, doherman, kurt köpekleri) vardır. Kadın köpek ya da, erkek de olsa kadınlamış (kıvrırcık

tüylü fino veya başka bir nazik cins) köpek vardır. Çocuklar için, yerinde bulunmayan ya da işiyle uğraşan annenin veya bir türlü gelmek bilmeyen kardeşin yerini tutan oyuncak köpek (cinsinin pek önemi yok, yeter ki dost olsun, ısırmadan muncıklanmaya gelsin) vardır. Birleşik Amerika Devletlerinde Otama (tedavi) köpeği, tedirgin çocuğun bazen hayvana insandan daha kolay açıldığını saptayan psikologlar tarafından klinik ve hastanelerde bile kullanılmaktadır.

Nihayet, «dog shows» (köpek gösterileri) ların gerektirdiği ölçülere en yakın şekilde cevap vermek üzere babadan sıkı akrabalık karışımına göre seçilen ve başlıca özelliği (morfolojik nisbetleri bir yana) hakemlerle seyircilerin bakışları karşısında, olduğu yerde hareketsiz kalma eğilimi olan, yarış köpekleri vardır. Çok kere hastalıklı ve nazik yapılı olan bu köpekler, ev köpeği (canis familiaris) soyuna bağlı mirastan uzaklaştırıldıkları için ızdırıp çekerler.

Çok küçük boyutlu konutlara ya da otomobil koltuklarına çok uygun düşecek ayaksız bir köpek, bir çeşit yastık köpek düşünmek (ve kuşkusuz elde etmek) mümkündür.

Her zaman efendisine bağlı olarak onun örneğini izleyen köpek bu gün artık sinirli olmuştur. Birçok veteriner ve ruh doktoruna göre evcil köpek, yavaş yavaş dayanıksız, günden güne karararsız bir hal almakta, ve gittikçe daha sık hastalık belirtileri göstermektedir. Bundan başka, hem veteriner hem de Washington (St. -Lois) üniversitesinde psikoloji profesörü olan doktor Michel W. Fox, köpek sahipleriyle veterinerlerin, davranışları çok kere insan yavrusununkilere benzeyen köpekleri anlamadıklarını ve anlamaya çalışmadıklarını söylüyor. Doktor Fox gittikçe köpekler arasında daha çok görülen nevrozlara değgin Saturday Review of Science'da şunları yazıyor :

Başlangıçta bir iş arkadaşı olan köpek, sapık bir «insanlaştırma» ile bebeğin yerine geçen bir yaratık durumuna girdi.

Köpeklerin de, sahiplerinin zorunlu olarak hesaba katmadıkları bir psikolojisi vardır. Köpeğin bir süs maçı olarak kabulü ne kadar doğru ise (soyu elverişli ise) bir Alman çoban köpeğiyle aşıkane bir diyalog kurmak, ya da bir «Pinscher» e kendi öz yavrusu gibi muamelede bulunmak o kadar saçmadır : bu anlaşmazlıkları meydana getiren insandaki sinir hastalığı olup hayvana geçer ve hayvanın hareketleri çığırından çıkar.

Topallama özlemi (Laclaudication Sym-
pathie) : ayaklarından biri yaralanan kö-
peğin, topallamaya devam ettiği sürece
üzerine daha fazla dikkat çektiği için iyile-
şmeyi reddetmesi. Sahiplerinin göremi-
yeceği yerlerde bu köpekler topallamıyor-
lar. Bu hastalığın belirtileri köpeğin aya-
ğında ya da kalçasında yapılan bir ame-
liyattan sonra, özellikle daha ciddi olur;
kasların körelenmesi tehlikesine yol açar.
Tedavisi : artık bir yaradan ileri gelme-
diği kanısına vardıldıktan sonra, topallama-
ya önem vermemektir. Değişme iste-
risi : çok iyi bakılmış ve çok bağlı köpek, sa-
hibinin davranışındaki bir değişikliğe kar-
şı, bazı insan hastalarında çok görülen
bir tarzda tepki göstermektedir. Dr. Fox
bir karı kocanın uzun yıllar nihayet bir
çocuk sahibi oldukları güne kadar çocuk
yerine sakladıkları bir çinli (Pekinois) kö-
pek örneğini verir. Çocuğun doğuşundan
kısa bir zaman sonra köpeğin iki arka
ayağında tam bir felç görülmüştür. Ve-
terinerin muayenehanesinde, sahibinin ayrı-
lmasıyla beraber, köpek normal olarak
yürümüştür. Eve dönünce felç yine baş-
lamıştır. Tedavisi : hayvana sevgi gös-
termek onu birdenbire bu sevgiden yok-
sun bırakmamak.

Cinsel Yoksunluk :

Çiftleşme olanağından yoksun köpek :
bazı kimseler köpeklerine, sokaklarda kız-
gın dişi köpek (insanlardaki karşılığı or-
talıkta çırcıplak gezen birtakım işveli ka-
dınlar olabilir) kokuları birbirini izlerken,
tam bir bekarlık yaşamı sürdürürler. Bu
durumda köpeğin mobilyalara sıçraması
ya da insanların üstüne tırmanmaya çalı-
şması hiç de yadırganmaz. Dişi köpek-
lere gelince, bir oyuncak hayvan alınmak-
la sınırlı bir gebeliğin bütün belirtileri ar-
ka arkaya meydana çıkar. Tedavisi : açık.

Süregen olarak sıkıntı duyan köpek :
devamlı olarak beraber bulunulan cins bir
köpeğin, sahibinin işe gitmesiyle günü bir-
lik terk edilmesi, evdeki eşyanın : mobil-
yalar, kitaplar, elbiseler ve özellikle ev sa-
hibine çok yakın olan şeylerin parçalan-
masına yol açan bir çeşit ruh hastalığı.
Ev sahibinin eve dönüşünde köpek daha
sinirlenerek o eşyadan bu eşyaya delicesi-
ne koşar, geliş güzel her tarafa işer. Te-
davisi : güç. Köpeğe, köpeğin köpeği ka-
bilinden, alışılmış bir hayvan, verilmesi
denenebilir. Bir olayda, bir kaplumbağa
ile tam bir iyileşme gerçekleştirilmiştir.

İnsandan ayrılmayan köpek : sadece
insan toplumuna alışkın köpekler, kendi
öz biyolojik görevlerine olduğu gibi diğer
köpeklere karşı da tamamen ilgisiz hale
gelebilirler. Çok şımartılmış dişi köpekler
(doktor Fox'un dediğine göre, özellikle sa-
hiplerinin yatağında yatanlar) ise sahi-
nin yada bir veterinerin yardımını olmadan,
artık, yavrulamayı beceremeyecek duru-
ma düşerler.

Üçlü Aile :

Kıskanç köpekler : bir kişinin gözdesi
durumundaki köpek, insan rakip istemez.
Genç bir kadın özel bir sorun için doktor
Fox'a başvurur : kadının üzerine çok tit-
redığı bir cocker (uzun tüylü küçük boy
av köpeği) i vardır. Ve söz konusu sahi-
besinin evlenmesi onu çok incitmiştir. Ko-
casının her eve gelişinde, köpek üzerine
atılarak onu ısırarak için yere kapanmak-
tadır. «Kendisine kocasını öpmeden, köpe-
ği öpmesini salık verdim. Sorun çözüldü.»
Köpek damlarıyla hayvan satan mağaza-
lar çok kere doktor Fox'un kennelasis ya
da chenilose diye adlandırdığı başka bir
çeşit ve ağır bir hastalık belirtisinden so-
rumludurlar. Bu bir çeşit tutuklu hasta-
lığı olup, enciğin yaşamının ilk haftala-
rındaki uyarıma yokluğundan ileri gelmek-
tedir. Doktor Fox bu nedenle mağazaların
yavru fiyatını, aşağı yukarı, 12 haftadan
(yavrunun yaşı) başlayarak indirdikleri-
ni söylüyor. On altı haftada fiat çok kere
yarıya inmiştir; çünkü artık olan olmuş-
tur; yalnızlıktan çıkan yavru, katılacağı
insan çevresine artık intibak edemez hale
gelmiştir.

Nihayet köpeğin aşırı üreme sorunu
vardır. Çok kere köpek sahibi, köpeğin
kısırlaştırılmasını kendisine yapılacakmış
gibi reddeder. Sonuç : köpekler ya da yav-
rular ortada kalır. Bu Fransanın özelli-
le, ev köpeğinin çok sıkıntı verdiği tatil
aylarında, hep karşılaştığı bir sorundur.

Doktor Fox «köpeklerin nasıl yetiştiril-
mesi gerektiğini ancak anlamaya başlı-
yoruz» diye yazıyor. «Bu çocukların eğiti-
mine dikkati çekecek derecede benzeyen
bir süreç. Erken bir dönemde temas ve
uyarmak gerekir» İnsanlarla sık temasa
getirerek sosyalleştirme, en geç altı haf-
talıkken başlamalıdır. «Körler için köpek
yetiştirirler, sosyalleştirmenin en ikinci
haftaya bırakılması halinde, alıştırmanın
fazlasıyla güçleşerek, köpeğin hazırlandığı
iş için yararsız hale geldiğini görmüşler-
dir».